

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum omne signum rei sacræ sit sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](#)

QVAEST. LX.

ARTIC. II. ET III.

per modum causæ efficientis, sed magis per modum causæ formalis vel finalis: & ideo non oportet, quod sacramētū semper importet causalitatem.

Ad secundum dicendum, quod ratio illa procedit, secundum quod sacramentum idem est, quod sacram secretum; dicitur autem non solum Dei secretum, sed etiam regis, esse sacram & sacramentum: quia secundum antiquos sancta vel sacrosancta dicebantur, quae cumque violari non licet: sicut etiam murus ciuitatis, & persona in dignitatibus constituta: & ideo illa secreta sive diuina, sive humana, quae non licet violari, quibuslibet publicando, dicuntur sacra vel sacramenta.

AD TERTIVM dicendum , q̄ etiam iuramentum
habet quandam habitudinem ad res sacras: in qua-
ntum scilicet, est quædam contestatio facta per ali-
quod sacram : & secundum hoc dicitur iuramen-
tum esse sacramentum, non eadem ratione, qua
nunc loquimur de sacramentis: non tamen æqui-
uoce, sumptu nomine sacramenti, sed analogice,
scilicet secundū diuersam habitudinem ad aliquid
vnum, quod est res sacra.

¶ Super Quarto. 60
Art. secundum.

ARTICVLVS II.
Vtrum omne signum rei sacræ sit sacramentum.

Titus clarus.
In corpore Au-
tor accomo-
dat definitionē hāc,
scilicet signum rei sa-
cræ ad hoc ut sit con-
tinentib[us] cum lacra-
mento, ut quod ex
proprietate significata
tionis non habet, ex
accommodatione in-
telligat habere. Hinc
enim duas subintelli-
gunt vultus conditiones
rei sacræ s[ed] sanctifica-
tis homines, qd̄ oon
alunde deducuntur,
quam ex hoc, p[er] si-
guum proprium datur
homin[um], cuius est per
notum ad ignotum
discurrere.

AD SECUNDVM sic p[re]ceditur.
Dicitur Videret q[uod] non omne signū
rei sacræ sit sacramentum. Om-
nes enim creature sensibiles,
sunt signa rerum sacrarum, secū-
dū illud Rom. 1. Inuisibilia Dei,
per ea q[uod] facta sunt intellecta,
conspiciuntur: nec tamen om-
nes res sensibiles possunt dici sa-
cramenta. non ergo omne si-
gnum rei sacræ est sacramentū.
Pl 2 Præt. Omnia, quæ in veteri
lege siebant, Christum figura-
bant, qui est sanctus sanctorum,
secundum illud i. ad Cor. 10. Om-
nia in figura contingebantur ei
Et Coloss. 2. Quia sunt umbra fi-

¶ Et scito duo. Primum, quod Auctor non solum pro reten-
tientia sic definitiū sacramentum, sed etiam pro firmando
vbi ecclesia, quo sacra-
mentum dicimus, non ciniusque rei sa-
cra signum, sed ho-
minis sanctificantis,
descriptiōnem hanc
in definitiōne ere-
xit. Secundum est, q̄
ly sanctificantis, inel-
ligitur in acto exerci-
tio, hoc est, q̄ est si-
gnum rei sacræ, ut
actualiter exercet san-
ctificationem homi-
nis: quia ad hoc adhi-
bet ut signum, ut
sanctificetur homo
per illius significa-
tum.

¶ Et Colon. 2. Quæ sunt umbra ru-
turorum, corpus autem Christi:
nec tamen omnia gesta patrum
uteris testamēti, vel etiam om-
nes cāremoniæ legis sunt sacra-
menta: sed quedam specialiter,
sicut in secunda parte habitū est. Ergo
videtur q̄ non omne signū
rei sacræ sit sacramentum.

¶ 3 Præt. Etiam in nouo testamē-
to multa geruntur in signum ali-
cuius rei sacræ, quæ tamen non
dicuntur sacramenta, sicut asper-
sio aquæ benedictæ, cōsératio
altaris, & similia. nō ergo omne
signū rei sacræ, est sacramētum.

SED CONTRA est, quod defini-
tio convertitur cum definitio:
sed quidam definiunt sacra-
mentum per hoc, quid est sacra rei
signum, & hoc etiam uidetur ex

Et a. ergo videtur quod omne signum rei sacræ, sit sacramentum.

RESPON. Dicendum, quod signa proprie dantur

F hominibus, quorum est, per nota ad ignota pertinere: & ideo proprie dicitur sacramētum, quod est signum aliquius rei sacræ ad homines pertinentis, ut scilicet proprie dicatur sacramētum, secundum **Q** nunc de sacramētis loquimur, quod est signum rei sacræ, inquantum est sanctificans homines.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ creatura sensibiles significant aliquid sacram, scilicet sapientiam & bonitatem diuinam, in quantum sunt in seipsis sacra, non autem in quantum nos per ea sanctificamur: & ideo non possunt dici sacramenta, secundum quod nunc loquimur de sacramentis.

GAD SECUNDVM dicendum, q̄ quadam ad uetus testamentum pertinentia, significabant sanctitatem Christi, secundum quod in se sanctus est: quem vero significabant sanctitatem eius, in quantum per ea nos sanctificamur, sicut immolatio agni pascalis significabat immolationem Christi, qua sanctificati sumus: & talia dicuntur proprie ueteris legis sacramenta.

AD TERTIVM dicendum, q̄ res denominatur fine & complemento: dispositio autem non est finis, sed perfectio: & ideo quia significant dispositiōnem ad sanctitatem, non dicuntur sacramenta, de quibus procedit obiectio, sed solum ea, quia significat perfectionem sanitatis humanae.

H ARTICVLVS III.
*Virum sacramentum sit signum
unius rei tantum.*

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod sacramētum non sit signum nisi unius rei. Id enim quo multa significantur, est signum ambiguū, & per consequens fallendi occasiō, sicut patet de nominibus aquiūd̄c̄is: sed omnis fallacia debet remoueri a christiana religione, secūdum illud Coloss. 2. Videre, ne quis uos seducat per philosophiam, & inanem fallaciam. ergo uideatur, quod sacramentum non sit signum plurium rerum.

P 2 Pr̄t. Sicut dictum est, † sacramētū significat rem sacrā, in quantum est humanae sanctificationis causa: sed una sola est causa humanae sanctificationis, scilicet sanguis Christi, secundū illud Hebr.vlt. Iesu ut sanctifica ret per suum sanguinem populum, extra portam passus est, ergo sacramentum non significat plura.

Titulus clarus. In corpore & na conclusio cu
na corollario. Conclusio, Sacramētū est signum trium rerum. Declaratur: Sacramētū est signū nostrā sanctificatiōnis, in qua confiderātur tria, & hæc per sacramenta significātur. ergo. Corollariū est: Sacramētū est signum rememoratiōnū, & demonstراتiōnū, & prognosticū. Declaratur ex tribus pr̄missiōnēs.

Ad uerte hic, quod Author gratia marie ab ipso probato, ne procedit, declarando quia ab ipso controversia acceptūr de sacramentis in communī.

videtur, quod sa-

K ¶ Prat. Di^{ctum} est, q^{uod} sacramentum propri^e signi-
ficiat ipsum finem sanctificationis: sed finis sanctifi-
cationis est uita æterna, secundum illud R.O. 6. Ha-
betis fructum vestrum in sanctificatione, finem ue-
ro uitam æternam. ergo uidetur q^{uod} sacramentū nō
significet nisi unam rem, scilicet uitam eternam.

SED CONTRA est, q[uod] in sacramento altaris est duplex res significata, scilicet corpus Christi verum, & mysticum, ut Aug. f[acit] dicit in lib. sententia Pe[ter]i.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, * sacramentum nostrum sanctificationis. In qua tria possunt considerari, videlicet ipsa causa sanctificationis

nostræ,